

Ungdomsskatt eller lärlingsjobb - i september väljer du

61 miljoner kronor dyrare för Gävleborgs läns företag
att anställa arbetslösa ungdomar

2010-09-16

Folkpartiet

1. Inledning

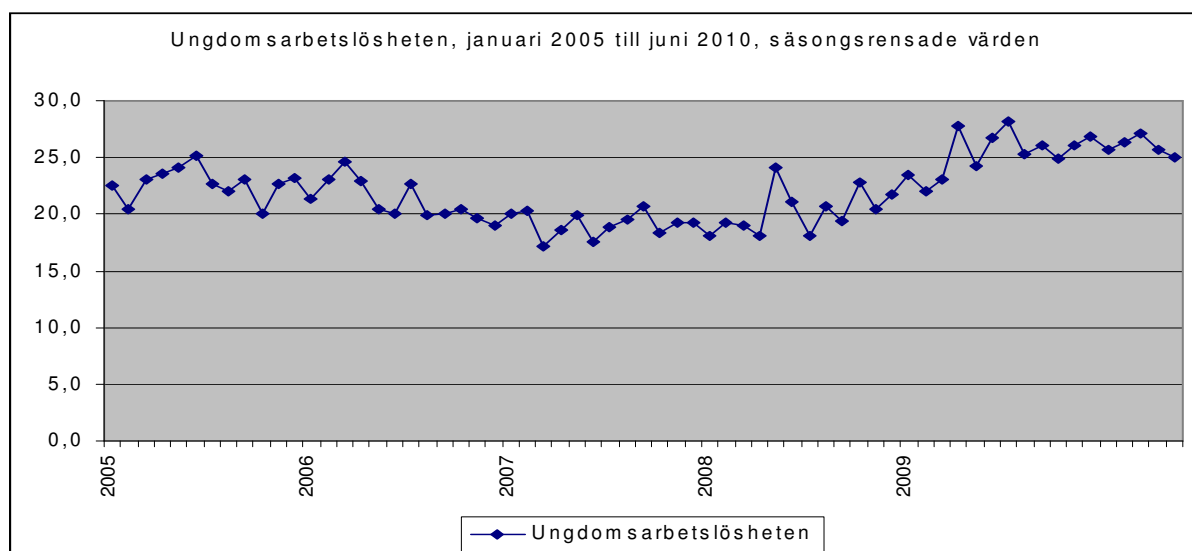
I höstens riksdagsval står två tydliga alternativ mot varandra. Vänsterblocket, å ena sidan, vill höja bidragen och göra det dyrare att anställa. Mot det står Folkpartiet liberalerna och Alliansens politik för fler i jobb och ett växande välstånd.

Också när det gäller ungdomsarbetslösheten är skiljelinjerna tydliga. Socialdemokraterna vill fördubbla arbetsgivaravgiften för att ha en ung person anställd. Det blir en chockhöjning av kostnaden för ung arbetskraft. Det ger inte fler unga jobb – utan färre.

Folkpartiet vill istället göra det lättare för unga att ta sig in på arbetsmarknaden. Det ska vara fortsatt billigt att anställa unga. Folkpartiet vill storsatsa på lärlingsutbildningar. Det är bättre att unga kan lära sig ett yrke genom lärlingsjobb till lägre lön än att de lever på socialbidrag. Alliansregeringen har nu också kommit överens om att bygga ut lärlingsutbildningarna kraftigt under nästa mandatperiod och att även storsatsa på andra utbildningsinsatser.

2. Sverige har hög ungdomsarbetslöshet

Sverige har en hög ungdomsarbetslöshet, bland Europas högsta, och har haft det under lång tid. Problemet är alltså inte nytt utan har funnits under många år, både under den förra och den nuvarande regeringen. Ungdomsarbetslösheten låg i juni 2010 på 25 procent (säsongrensade siffror). Det är en hög siffra, men inte anmärkningsvärt hög om man jämför med situationen t.ex. år 2005, då det var högkonjunktur.

Det är självklart oacceptabelt att ungdomsarbetslösheten under lång tid varit så pass mycket högre i Sverige än i andra länder. Samtidigt ska man komma ihåg att de allra flesta unga är arbetslösa under kortare perioder. En stor del av de unga som räknas som arbetslösa är också samtidigt heltidsstudenter. Antalet unga arbetslösa som pluggar på heltid har också ökat under krisen.

3. Alliansen har gjort det billigare att anställa unga

Erfarenheter från 1990-talskrisen visar dock att även kortare arbetslöshetsperioder kan påverka ungas möjligheter att få fäste på arbetsmarknaden negativt. I en period med hög arbetslöshet är det därför extra viktigt att se till att unga inte fastnar i passivitet.

Folkpartiet och Alliansen har därför under mandatperioden halverat arbetsgivaravgiften för personer under 26 år. Unga personer utan erfarenhet och med lägre utbildningsnivå har tidigare ofta haft svårt att konkurrera om jobben. Därför har många istället fastnat i långvarigt utanförskap och arbetslöshet. Regeringens sänkning av kostnaderna för att ha unga anställda har varit viktigt för att ge dessa en bättre chans att ta sig in på arbetsmarknaden.

4. Socialdemokraternas recept: Ungdomsskatten

Men socialdemokraterna har varit tydliga - arbetsgivaravgiften för att ha en ung person anställd kommer att fördubblas om de vinner valet. Det skulle vara ett hårt slag mot unga i Gävleborgs län.

Socialdemokraterna försöker ge sken av att de istället vill införa andra åtgärder som ger unga jobb. De säger att de istället för halverad arbetsgivaravgift för alla unga vill slopa arbetsgivaravgiften för den som anställer en långtidsarbetslös ungdom (20 till 25 år).

Men en mycket snarlik åtgärd finns redan (se tabell 1). År 2007 införde Alliansregeringen de s.k. nystartsjobben, som innebär att arbetsgivaren kan få ett stöd som motsvarar hela arbetsgivaravgiftskostnaden om han eller hon anställer en person i åldern 20 till 25 år som har varit arbetslös i minst 6 månader.

Tabell 1. Arbetsgivaravgiftskostnader för att anställa en ung person

	<i>Ung som varit arbetslös i en till fem månader</i>	<i>Ung som varit arbetslös i sex månader eller mer</i>
Med Folkpartiet och Alliansen	Halverad arbetsgivaravgift, från 31,4 % till 15,5 %	Arbetsgivaren får stöd motsv. hela arbetsgivaravgiften. Stödet gäller lika länge som personen varit arbetslös, men max. i 1 år
Med Socialdemokraterna och vänsterblocket	Full arbetsgivaravgift	Arbetsgivaren får en riktad skattereduktion på hela arbetsgivaravgiften. Gäller i ca ett år.

4.1 Chockhöjning av företagens kostnader = färre jobb för ungdomar

Dessutom är det viktigt att se till omfattningen på de olika åtgärderna. De tre partierna i vänsterblocket anger att ungdomsskatten ska ge ca 10 miljarder kronor varje år i ökade intäkter till statskassan. Det innebär att kostnaderna för att anställa unga i ett slag kommer att öka kraftigt.

Socialdemokraterna vill gärna lyfta fram de andra mindre förändringar i arbetsgivaravgifterna som de samtidigt gör. Men dessa förändringar handlar som småsummor i sammanhanget (se tabell 2). Netto höjs arbetsgivaravgifterna med runt 9 miljarder kronor.

Summan av Socialdemokraternas politik blir därför att fler unga kommer tvingas att vara långtidsarbetslösa innan de kan få ett riktigt jobb. Det blir ett jobbstopp på minst ett halvår, innan de unga kan anställas till lägre kostnad. Denna politik ger inte fler unga jobb – utan färre. S skriver på sina valaffischer att ”vi kan inte vänta”. Men vänta är just vad unga personer kommer att få göra med S politik.

<i>Tabell 2. Vänsterblockets överenskommelse om arbetsgivaravgifter</i>	
Åtgärd	<i>2011, i miljarder kronor</i>
Höjd kostnad för att ha unga anställda	10
Sänkt kostnad för att anställa långtidsarbetslös ungdom	-0,4
Sänkt arbetsgivaravgift för alla företag	-0,5
Nettokostnadsökning för företagen att anställa	9,1

4.2 Ökade kostnader för att anställa unga i Gävleborgs län

I **XX** län fanns det i juli 6 000 antal personer i åldern 18 till 24 år som var inskrivna på arbetsförmedlingen. Av dessa var **ZZ** antal unga öppet arbetslösa och hade varit det i mindre än sex månader.

Det är rimligt att anta att de unga, om de fick jobb, får en lön som i genomsnitt ligger på ca 18 000 kronor i månaden. Socialdemokraterna vill att arbetsgivaravgiften ska fördubblas, från dagens 15,5 procent till 31,4 procent av lönen, för alla som inte är långtidsarbetslösa. Kostnaden för att anställa en ung person som har 18 00 kronor i lön ökar med S politik därmed med nära 35 000 kronor om året.

Här i **XX** län var det i juli alltså **ZZ** antal unga i åldern 18-24 år som var öppet arbetslösa och som varit inskrivna på arbetsförmedlingen i mindre än sex månader. Kostnaden för att anställa alla dessa unga personer ökar med Socialdemokraternas politik med **YYY (35000*antalet arbetslösa unga)** miljoner kronor per år. Det säger sig självt att en sådan kraftig kostnadsökning gör att färre unga får jobb.

<i>Tabell 2. Höjda kostnader för att anställa unga i XX län</i>	
Genomsnittlig månadslön	18 000
Ökad kostnad per anställd och månad	2880
Ökad kostnad per anställd och år	34560
Ökad kostnad för alla arbetslösa i XX län 18-24 år	34560* antalet

5. Socialdemokraternas skolpolitik slår ut unga

Socialdemokraterna vill även genomföra en annan ”återställare” som också kommer att försämra många ungas möjligheter att ta sig in på arbetsmarknaden. Det handlar om att de vill återinföra att alla som går på gymnasiet måste läsa in högskolebehörighet.

Institutet för arbetsmarknadspolitisk utvärdering, IFAU, har analyserat vilka effekter denna politik hade när Socialdemokraterna införde den på 1990-talet och de tvååriga yrkesutbildningarna förlängdes till tre år och gav högskolebehörighet. Förlängningen av

yrkesutbildningarna ledde till att *fler* svaga elever hoppade av gymnasiet helt. Förändringen medförde inte heller att fler läste vidare på högskolan.¹

Människor är olika. Det låter självklart, men är uppenbarligen något som Socialdemokraterna inte insett. Alla ska bli behöriga till högskolan, oavsett intresse och egen vilja. Socialdemokraterna vill återinföra en politik som bevisligen leder till att fler hoppar av gymnasiet. Det kommer att bli fler unga som varken får med sig tillräckliga praktiska eller teoretiska kunskaper från gymnasieskolan och som får det svårt att ta sig in på arbetsmarknaden.

6. Folkpartiets svar - fler lärlingar och nej till ungdomsskatten

Folkpartiet och Alliansregeringen har valt att istället uppvärdera yrkesutbildningarna i den nya gymnasieskolan. Praktisk talang får nu ett eget värde. Att läsa in högskolebehörighet på yrkesprogrammen blir möjligt för dem som vill, men inte en skyldighet för alla.

Flera länder som har lägre ungdomsarbetslöshet än Sverige, som Tyskland och Danmark, har ett utbyggt lärlingssystem. Lärlingen får där en lärlingsanställning med lägre lön och utbildas samtidigt i ett yrke. Folkpartiet tror att lärlingsutbildningar kan hjälpa tusentals unga i Sverige att få en praktisk utbildning och få in en fot på arbetsmarknaden. Det är bättre att unga får en lärlingsanställning med lägre lön, än att de fastnar i socialbidrag. Därför har Folkpartiet drivit på för att också svenska unga ska få chansen att gå en lärlingsutbildning.

Alliansregeringen har därför inlett en försöksverksamhet med lärlingsutbildningar inom ramen för gymnasieskolan. Hösten 2010 kommer sammantaget ca 9 000 ungdomar ha påbörjat en lärlingsutbildning på gymnasiet. Allianspartierna har också kommit överens om att bygga ut lärlingsutbildningarna kraftigt. En miljard kronor ska satsas på lärlingsutbildningar nästa år, om Alliansregeringen blir återvald. Det innebär en ökning med 40 000 lärlingsplatser inom utbildningssystemet. Allianspartierna har också kommit överens om att under nästa mandatperiod införa en särskild lärlingsanställning för gymnasieelever, samt en särskild lärlingsprovanställning för ungdomar under 23 år. Det lägger grunden för en framgångsrik utbyggnad av lärlingsjobben. Det ger fler vägar in på arbetsmarknaden för unga.

Allianspartierna vill under nästa mandatperiod också genomföra en mängd andra åtgärder för att hjälpa Sveriges unga in på arbetsmarknaden. Studiebidraget ska höjas för ungdomar som har en oavslutad grundskole- eller gymnasieutbildning. Regeringens satsning på folkhögskoleutbildningar ska fortsätta och insatserna för ungdomar inom ramen för jobbgarantin ska bli fler. Därtill vill Allianspartierna fortsätta att bygga ut satsningarna på arbetspraktik, coaching och förstärkt särskilt anställningsstöd samt ytterligare öka resurserna till Arbetsförmedlingen. Sammantaget vill Allianspartierna satsa drygt 4 miljarder kronor under åren 2011-2014.

Folkpartiet och Alliansen vill också behålla halveringen av arbetsgivaravgiften för unga. Det är inte försvarbart att höja kostnaden för att ha unga personer anställda samtidigt som Sverige har bland Europas högsta ungdomsarbetslöshet. De unga förtjänar bättre.

¹ "Förlängningen av yrkesutbildningarna på gymnasiet: effekter på utbildningsavhopp, utbildningsnivå och inkomster" Caroline Hall, IFAU